

вісник Херсонського державного університету. 2014. Випуск 2. Том 3. С. 40–45.

4. Пасенюк О. М. Побудова адміністративних судів – одне із найважливіших досягнень судової реформи в Україні. Конституційні цінності: правова природа та практика реалізації : зб. тез Міжнарод. наук.-практ. конф. Хмельницький: Хмельницький ун-т упр. та права ім. Леоніда Юзькова, 2019. ч. 2. С. 67–77.

5. Самусь А. В. Адміністративна юстиція. Система адміністративного судочинства Німеччини. Сучасні тенденції в юридичній науці України. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2016. С. 66–69.

Квакуша А. С.,

*ад'юнкта НАВС, детектив Національного
антикорупційного бюро України*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ТАРИФІВ НА ВАНТАЖНІ ЗАЛІЗНИЧНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

За попередніми підрахунками, здійсненими станом ще на 15.12.2022 р., у зв'язку з військовою агресією РФ проти України, орієнтовний розмір збитків завданих внаслідок руйнування або пошкодження залізничної інфраструктури України становить 4,4 млрд. доларів США [1].

Вказаний фактор, а також зниження обсягів вантажоперевезень залізницями України внаслідок збройної агресії РФ проти України, та неможливість підвищення під час воєнного стану тарифів на пасажирські залізничні перевезення, соціальну значущість яких для населення України в період

воєнного стану навіть й важко оцінити, стали підставою для підвищення в червні 2022 року тарифів на вантажні залізничні перевезення одразу на 70 %, що було реалізовано внаслідок прийняття Міністерством інфраструктури України наказу № 441 від 22.06.2022 «Про внесення змін до Коефіцієнтів, що застосовуються до тарифів Збірника тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України та пов'язані з ними послуги» [2].

Дослідження законності та правомірності підвищення тарифів на здійснення вантажних залізничних перевезень залізницями України в умовах воєнного стану шляхом прийняття Міністерством інфраструктури України наказу № 441 від 22.06.2022.

Методологічну основу дослідження становили діалектичний та формально-юридичний методи пізнання. Діалектичний метод використовувався при аналізі чинного законодавства України в частині дослідження підстав та порядку прийняття Міністерством інфраструктури України наказу № 441 від 22.06.2022. Формально-юридичний метод використовувався для з'ясування передумов та правових можливостей прийняття Міністерством інфраструктури України зазначеного наказу.

Загалом обґрунтованість підстав прийняття Міністерством інфраструктури України зазначеного наказу № 441 від 22.06.2022 є цілком та повністю зрозумілою, оскільки за рахунок прийняття Міністерством інфраструктури України зазначеного наказу АТ «Укрзалізниця» частково забезпечило покриття своїх витрат, які виникли внаслідок військової агресії РФ. Орієнтовні додаткові доходи, які АТ «Укрзалізниця» мала б отримати від прийняття Міністерством інфраструктури України зазначеного наказу № 441 від 22.06.2022, орієнтовно мали б скласти 11 259 млн. грн. [3].

Разом з тим, багато питань викликає дотримання суб'єктами адміністративно – правового регулювання

тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень в особі Міністерства інфраструктури України, Міністерства економіки України і Міністерства фінансів України, при прийнятті Міністерством інфраструктури України зазначеного наказу № 441 від 22.06.2022, положень Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [4], а саме таких принципів державної регуляторної політики визначених ст. 4 вказаного Закону як збалансованість, передбачуваність, а також прозорість та врахування громадської думки.

Згідно інтерв'ю Голови правління АТ «Укрзалізниця» О. Камишіна засобам масової інформації [5] вбачається, що «прискорений процес прийняття та узгодження наказу Міністерства інфраструктури України № 441 від 22.06.2022 щодо підвищення тарифів на вантажні перевезення залізничним транспортом на 70% пов'язаний із військовим станом в Україні» та здійснювався згідно вимог постанови Кабінету Міністрів України № 172 від 01.03.2022 року «Про внесення зміни до пункту 13 Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади» [6], відповідно до якої, як зазначив голова правління АТ «Укрзалізниця» «у невідкладних випадках, пов'язаних із введенням в Україні або в окремих її місцевостях воєнного стану, що потребують негайного прийняття рішення, суб'єкт нормотворення може видати відповідний нормативно-правовий акт без узгодження із суб'єктами нормотворення та/або з іншими заінтересованими органами».

Разом з тим, з преамбули постанови Кабінету Міністрів України № 172 від 01.03.2022 року «Про внесення зміни до пункту 13 Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади» вбачається, що вона була прийнята Урядом України у відповідності до вимог ст. 64 Конституції України [7], ст. 12-1

і 20 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [8] та Указу Президента України № 64 від 24.02.2022 «Про введення воєнного стану в Україні» [9].

При цьому, ані ст. 64 Конституції України (ч. 2 вказаної статті регулює питання обмеження прав і свобод людини і громадянина в умовах воєнного або надзвичайного стану), ані ст. 12-1 і 20 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» (регулюють діяльність Кабінету Міністрів України в умовах воєнного стану і питання обмеження прав і свобод і свобод громадян та прав і законних інтересів юридичних осіб в умовах воєнного стану, відповідно), ані Указ Президента України № 64 від 24.02.2022 «Про введення воєнного стану в Україні», не регулюють і не охоплюють питання здійснення державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності в умовах воєнного стану.

Більше того, ст. 40 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» визначено, що в умовах воєнного стану відповідно до Конституції України та в установленому порядку регуляторна діяльність здійснюється з урахуванням обмежень прав і свобод людини і громадянина, які в умовах воєнного стану встановлюються відповідно до Конституції України та Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

В свою чергу, ч. 10 ст. 9 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» встановлено, що у період дії воєнного стану на акти органів місцевого самоврядування, військово-цивільних адміністрацій та військових адміністрацій, а також їх посадових осіб не поширюються вимоги Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Тобто вбачається, що Законом України «Про правовий режим воєнного стану» у період дії воєнного стану питання здійснення державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності регламентуються виключно в частині

державної регуляторної політики, яка здійснюється органами місцевого самоврядування, військово-цивільними адміністраціями, військовими адміністраціями, а також їх посадовими особами, і при цьому питання здійснення державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності центральними органами державної влади, такими як Міністерство інфраструктури України, Міністерство економіки України і Міністерство фінансів України, Законом України «Про правовий режим воєнного стану» взагалі не охоплюється, а тому державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності центральними органами державної влади провадиться в загальному порядку передбаченому Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» та іншими нормативно-правовими актами з питань державної регуляторної політики, які не суперечать йому в цій частині.

А тому вбачається, що посилання Голови правління АТ «Укрзалізниця» на постанову Кабінету Міністрів України № 172 від 01.03.2022 року «Про внесення зміни до пункту 13 Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади», як підставу для недотримання в умовах воєнного стану визначених ст. 4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» принципів державної регуляторної політики у вигляді збалансованості, передбачуваності, а також прозорості та врахування громадської думки, при прийнятті Міністерством інфраструктури України наказу № 441 від 22.06.2022, є м'яко кажучи суперечливим і таким, що викликає стурбованість щодо законності його прийняття в частині відповідності вимогам Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

І це вже не кажучи про те, що постанова Кабінету Міністрів України № 172 від 01.03.2022 «Про внесення зміни

до пункту 13 Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади» та постанова Кабінету Міністрів України № 731 від 28.12.1992 «Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади» [10], як і затверджене нею Положення, регулюють виключно питання державної реєстрації нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади, і питання здійснення державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності ними в жодному разі не охоплюється, не регламентується і не регулюється.

Доцільність та обґрунтованість прийняття Міністерством інфраструктури України наказу № 441 від 22.06.2022 за яким одночасно на 70 % було підвищено тарифи на вантажні перевезення залізницями України, як відповіді держави, в особі її уповноважених суб'єктів адміністративно – правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень, на ті виклики, яких зазнала Україна та її залізнична інфраструктура в умовах воєнного стану, внаслідок збройної агресії держави-окупанта, не викликають жодних питань та сумнівів.

Разом з тим, існують обґрунтовані та аргументовані підстави вважати, що при прийнятті Міністерством інфраструктури України наказу № 441 від 22.06.2022 мали місце порушення вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», що може вказувати на його протиправність та незаконність.

Література:

1. На листопад 2022 року загальна сума збитків, завдана інфраструктурі України, складає майже \$136 млрд. // Офіційний веб-портал «KSE. Kyiv School of Economics». /

Головна. Новини. Сторінка 3. // URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/na-listopad-2022-roku-zagalna-suma-zbitkiv-zavdana-infrastrukturi-ukrayini-skladaye-mayzhe-136-mlrd/>.

2. Про внесення змін до Коефіцієнтів, що застосовуються до тарифів Збірника тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України та пов'язані з ними послуги: наказ Міністерства інфраструктури України від 22.06.2022 № 441. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0689-22#n2> (дата звернення: 06.02.2023).

3. Мінінфраструктури потрібно розглянути питання індексції тарифів, - думка. // Офіційний веб-портал «Rail.insider». / Головна. Новини. 01.06.2022. // URL: <https://www.railinsider.com.ua/mininfrastruktury-potribno-rozglyanuty-pytannya-indeksacziyi-taryfiv-dumka/>.

4. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.2003 № 1160-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15/ed20230107#Text> (дата звернення: 06.02.2023).

5. Швидке рішення щодо тарифів зумовлене військовим станом. – Олександр Камишін (доповнено). // Офіційний веб-портал «Rail.insider». / Головна. Новини. 30.06.2022. // URL: <https://www.railinsider.com.ua/shvydke-rishennya-shhodo-taryfiv-zumovlene-vijskovym-stanom-oleksandr-kamyshin/>.

6. Про внесення зміни до пункту 13 Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2022 № 172. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/172-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 06.02.2023).

7. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Tex> (дата звернення: 06.02.2023).

8. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 06.02.2023).

9. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 06.02.2023).

10. Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 № 731. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-92-%D0%BF#Text> (дата звернення: 06.02.2023).

Козубенко А.М.,

*здобувач ступеня вищої освіти бакалавра 2 курсу ННІ
№1 НАВС,*

Бухтіярова І.Г.,

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри публічного
управління та адміністрування НАВС*

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ

Згідно зі статтею 13 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі - КупАП) , неповнолітні особи від 16 до 18 років несуть адміністративну відповідальність так само, як повнолітні, за вчинення адміністративного правопорушення і до них застосовуються заходи впливу, передбачені статтею 24¹ цього Кодексу [1]. Проте деякі науковці скептично підходять до цієї норми, адже